RESOLUCIJA EVROPSKEGA PARLAMENTA (EU) 2021/1557

z dne 29. aprila 2021

s pripombami, ki so del sklepa o razrešnici glede izvrševanja splošnega proračuna Evropske unije za proračunsko leto 2019, oddelek VIII – Evropski varuh človekovih pravic

EVROPSKI PARLAMENT,

— ob upoštevanju sklepa o razrešnici glede izvrševanja splošnega proračuna Evropske unije za proračunsko leto 2019, oddelek VIII – Evropski varuh človekovih pravic,

— ob upoštevanju člena 100 in Priloge V Poslovnika,

— ob upoštevanju poročila Odbora za proračunski nadzor (A9-0065/2021),

A. ker želi organ za podelitev razrešnice med postopkom podelitve poudariti poseben pomen nadaljnjega povečevanja demokratične legitimnosti institucij Unije z izboljšanjem preglednosti in odgovornosti, izvajanjem koncepta smotrnostne priprave proračuna in dobrega upravljanja človeških virov;

1. z zadovoljstvom ugotavlja, da Računsko sodišče ni ugotovilo hujših pomanjkljivosti v zvezi z revidiranimi področji, ki so se nanašala na človeške vire in javna naročila Evropskega varuha človekovih pravic;

2. poudarja, da je Računsko sodišče na podlagi revizijskega dela sklenilo, da v skupnih plačilih za upravne odhodke Evropskega varuha človekovih pravic za leto, ki se je končalo 31. decembra 2019, ni bilo pomembnih napak;

3. v splošnem obžaluje, da so obseg in ugotovitve v poglavju 9 „Uprava“ v letnem poročilu Računskega sodišča dokaj omejeni, čeprav se razdelek 5 „Uprava“ večletnega finančnega okvira obravnava kot razdelek z majhnim tveganjem; poziva, naj se revizijsko delo za poglavje uprave bolj osredotoči na vprašanja, ki so za varuhinjo zelo pomembna ali celo ključna;

4. ugotavlja, da je bilo leto 2019 za varuhinjo prehodno, saj se je takrat iztekel njen prvi mandat in je bila znova izvoljena za parlamentarno obdobje 2019–2024; v celoti podpira cilje, ki si jih je zastavila v strategiji za svoj drugi mandat, torej za obdobje do leta 2024;

Upravljanje proračuna in finančno poslovodenje

5. ugotavlja, da je proračun Evropskega varuha človekovih pravic večinoma upravne narave in da se velik delež porabi za odhodke v zvezi z zaposlenimi, stavbami, pohištvom, opremo in raznimi tekočimi stroški; ugotavlja, da je leta 2019 znašal 11 496 261 EUR (v primerjavi z 10 837 545 EUR leta 2018 in 10 905 441 EUR leta 2017);

6. ugotavlja, da je stopnja izvrševanja obveznosti (vključno z odobritvami, prenesenimi iz leta 2019 v leto 2020) znašala 92,3 % (v primerjavi s 95,3 % leta 2018 in 93,91 % leta 2017) in da je bilo od vseh odobritev v letu 2019 plačanih 89,5 % (v primerjavi z 91,3 % leta 2018 ter 86,2 % leta 2017);

7. pozdravlja izboljšave pri prenesenih proračunskih sredstvih, saj so bile iz leta 2019 v leto 2020 prenesene odobritve v znesku 323 410 EUR oziroma 2,8 % proračuna za leto 2019 (iz leta 2018 je bilo v leto 2019 prenesenih 433 866 EUR, kar je 4 % proračuna za leto 2018); ugotavlja tudi, da je bilo porabljenih 90,36 % odobritev, prenesenih iz leta 2018 v leto 2019 (leta 2017 je bilo porabljenih 82,64 %);

8. priznava dobro finančno poslovodenje Evropskega varuha človekovih pravic, saj takrat, ko se zdi, da je premajhna poraba v nekaterih proračunskih vrsticah sistemska, v naslednjih letih zmanjša s tem povezane odobritve, na primer v proračunski vrstici za publikacije, ki jo je na lastno pobudo postopoma zmanjšal iz 219 000 EUR v letu 2017 na 123 000 EUR v predlogu proračuna za leto 2021;

9. opozarja, da je Evropski varuh človekovih pravic v skladu s členom 228(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) „pooblaščen za sprejemanje pritožb (…) glede nepravilnosti pri dejavnostih institucij, organov, uradov ali agencij Unije razen Sodišča Evropske unije pri opravljanju njegove sodne funkcije“; priznava, da lahko Evropski varuh človekovih pravic preiskave sproži „na lastno pobudo ali na podlagi pritožb“ (člen 3(1) statuta Evropskega varuha človekovih pravic) ali „prek člana Evropskega parlamenta“ (člen 228(1) PDEU); pozdravlja, da varuhinja svoje naloge opravlja v skladu s Pogodbama in svojim mandatom;

Medinstitucionalno sodelovanje

10. se zaveda vse večje delovne obremenitve in podpira strategijo za sprejetje korporativnih rešitev, kjer je to mogoče, na primer v sodelovanju s Komisijo in uradom za vodenje in plačevanje posameznih pravic (PMO) pri upravnih zadevah, da bi prerazporedili uslužbence v obravnavo pritožb; ugotavlja, da je bilo število zaposlenih s 74 delovnimi mesti 31. decembra 2019 manjše kot 31. decembra 2018, ko je urad imel 78 delovnih mest; ugotavlja, da gre to pripisati prostim delovnim mestom, ki na ta dan niso bila zasedena, in zmanjšanju števila pogodbenih uslužbencev;

11. znova izraža podporo varuhinji, ki je zahtevala povečanje števila zaposlenih zaradi naraščajočih delovnih obremenitev;

12. pozdravlja sporazume o storitvah, na primer v zvezi z začetkom uporabe poslovnega orodja (modul za osebne dosjeje SYSPER) za upravljanje osebnih dosjejev zaposlenih ter prenosom upravljanja individualnih pravic zaposlenih na urad PMO, ki zlasti za manjše institucije prinašajo občutno povečanje upravne učinkovitosti; ugotavlja, da sektor za informacijsko tehnologijo tesno sodeluje s Parlamentom in Komisijo pri povezovanju in vzdrževanju vseh korporativnih orodij Unije, pa tudi pri uporabi medinstitucionalnih okvirnih pogodb na področju informacijske tehnologije;

13. poziva varuhinjo, naj z organi na ravni Unije in nacionalni ravni vzdržuje in širi stike, namenjene izmenjavi informacij in najboljše prakse ter sprejemanju skupnih pristopov v zvezi s splošnimi upravnimi, finančnimi, kadrovskimi in informacijskimi zadevami, kadar so ti mogoči, pa tudi v zvezi z etiko, preglednostjo in javno integriteto (kot so smernice, ki jih je oblikoval medinstitucionalni odbor za spletno komuniciranje); pozdravlja obširno izmenjavo z nacionalnimi uradi varuhov človekovih pravic in organizacijo srečanj med nacionalnimi uradi, da bi se opredelile teme za morebitne vzporedne preiskave;

14. znova poziva varuhinjo, naj tesneje sodeluje z Odborom Parlamenta za proračunski nadzor ter ga v strnjeni in časovno ustrezni obliki seznanja z ustreznimi napakami v obliki nepravilnosti in/ali negativnih odgovorov institucij na priporočila Evropskega varuha človekovih pravic; ceni pa, da varuhinja v svoje letno poročilo „Putting it Right“ dodaja tudi podrobne podatke o tem, kako institucije upoštevajo njena priporočila, pa tudi potrditev, da bo priporočila v posameznih primerih posredovala neposredno pristojnemu odboru;

Človeški viri

15. znova poudarja, da je treba na vseh hierarhičnih ravneh poskrbeti za uravnoteženo zastopanost spolov; glede tega priznava, da varuhinja pri zaposlovanju proaktivno ohranja ravnovesje med spoloma in da so na vodstvenih položajih zaposleni visoko kvalificirani uslužbenci;

16. se zaveda težav, ki jih ima majhna institucija pri prizadevanju za geografsko uravnoteženost, vseeno pa ugotavlja, da so bili v letu 2019 v uradu Evropskega varuha človekovih pravic zaposleni le državljani 20 izmed 27 držav članic; ugotavlja, da je bilo v uradu zaposlenih sedem vodstvenih delavcev petih različnih narodnosti (nemške, irske, italijanske, poljske in švedske), medtem ko so bili v letu 2018 na vodstvenih položajih uslužbenci šestih različnih narodnosti; je seznanjen z načrti, s katerimi bi se v letu 2020 z reorganizacijo povečala učinkovitost Evropskega varuha človekovih pravic, kar bi privedlo do zmanjšanja števila vodstvenih delavcev, pri tem pa bi se v čim večji meri upoštevalo geografsko uravnoteženost;

17. ugotavlja, da je varuhinja posodobila svojo politiko raznolikosti, ki obravnava invalidnost in uravnoteženo zastopanost spolov; je seznanjen, da so bile smernice za izvajanje politike proti nadlegovanju dokončane leta 2019; ugotavlja, da je bilo leta 2019 dokončanih tudi več drugih kadrovskih politik in sklepov, kot so politike in sklepi v zvezi s pobudo „nazaj v šolo“, povračilom stroškov selitve, delom s krajšim delovnim časom ter vrnitvijo na delo po dolgotrajnem bolniškem dopustu, druge politike, tudi v zvezi z zunanjimi dejavnostmi, pa se še pripravljajo;

18. poziva varuhinjo, naj se posveti kadrovskim vprašanjem in poišče načine za boljši proces zaposlovanja, da prosta delovna mesta ne bodo ostala nezapolnjena predolgo, saj to neposredno slabo vpliva na porazdelitev delovne obremenitve, v povezavi z zmanjšanjem števila pogodbenih uslužbencev pa bi lahko celo škodovalo učinkovitosti urada;

19. je seznanjen, da imajo zaposleni na voljo prožne načine dela (gibljivi delovni čas, delo na daljavo in skrajšani delovni čas), pa tudi timsko usposabljanje; spodbuja varuhinjo, naj naredi več za dobro počutje zaposlenih in organizira ankete o zadovoljstvu, da bi opredelila možnosti za izboljšave, prav tako pa naj prožno ureditev dela dopolni z zaščito pravice uslužbencev do odklopa;

20. poziva varuhinjo, naj poroča o konkretnih dosežkih, ki jih je prinesla nova politika za raznolikost, ter rezultatih ukrepov za večjo raznolikost in za to, da bi bil urad bolj vključujoče delovno okolje za invalide;

Nasprotja interesov, nadlegovanje, prijavljanje nepravilnosti

21. izpostavlja strateško pobudo Evropskega varuha človekovih pravic SI/2/2018/AMF o dostojanstvu na delovnem mestu v institucijah in agencijah Unije iz leta 2018 kot primer najboljše prakse pri preprečevanju nadlegovanja; ugotavlja, da je varuhinja ozaveščanje osebja o problematiki nadlegovanja uvrstila med prednostne naloge, saj je za vse zaposlene organizirala obvezno usposabljanje o dostojanstvu in spoštovanju na delovnem mestu; je seznanjen z usposabljanjem, s katerim se je korespondente za etiko in člane spravnega odbora pripravilo na opravljanje njihovih nalog v okviru politike za preprečevanje nadlegovanja, ki jo izvaja Evropski varuh človekovih pravic; ceni, da so informativna srečanja o etiki, ki zajemajo vprašanja, kot so etično ravnanje in vedenje, nadlegovanje, prijavljanje nepravilnosti, nasprotja interesov, in zunanje dejavnosti postali sestavni del uvajalnega usposabljanja za nove uslužbence in pripravnike;

22. čestita varuhinji za uporabnikom prijazno spletno mesto, ki poleg vseh informacij o njenih glavnih dejavnostih vsebuje tudi poglavje o etiki; ceni podroben seznam službenih potovanj varuhinje v letu 2019, ki je bil zaradi preglednosti objavljen na spletnem mestu, vključno z destinacijo, namenom in s tem povezanimi stroški, enake informacije pa so na voljo tudi v letnem poročilu o dejavnostih;

23. ugotavlja, da je potreben celovit pristop k temu, kako domače strani evropskih institucij prilagoditi potrebam invalidov, vključno s prevodi v nacionalni znakovni jezik; predlaga, da se k temu procesu pritegne tudi organizacije, ki se ukvarjajo z invalidnostjo;

24. ceni delo varuhinje v zvezi z nasprotji interesov, zlasti sodelovanje s francosko Visoko oblastjo za preglednost v javnem življenju (HATVP) in udeležbo na prireditvah na to pomembno temo v Parlamentu in Evropski centralni banki;

Interno upravljanje, notranje kontrole in uspešnost

25. priznava, da ima Evropski varuh človekovih pravic jasno oblikovan niz ključnih kazalnikov uspešnosti; pozdravlja poročila o povečanju učinkovitosti, na primer pri postopkih obravnave primerov, ki so presegli rezultate iz prejšnjega leta, saj je bila denimo „odločitev o dopustnosti“ v 91 % primerov sprejeta v enem mesecu (leta 2018 je ta delež znašal 90 %), v 63 % primerov je bila „preiskava zaključena v šestih mesecih“ (v primerjavi s 57 % leta 2018) in v 90 % primerov je bila „preiskava zaključena v 18 mesecih“ (v primerjavi z 88 % v letu 2018);

26. poziva varuhinjo, naj preuči, kako meriti širši učinek njenih preiskav in z njimi povezanih priporočil na institucije Unije; se zelo dobro zaveda, da se skladnost s predlogi zabeleži v določenem trenutku, pri tem pa niso zajete spremembe, ki se pojavljajo počasneje in so pogosto rezultat širših preiskav; ugotavlja, da splošna stopnja skladnosti znaša 77 % (v primerjavi z 81 % leta 2018); prav tako zahteva, naj se ustrezni podatki predstavijo v obliki posebnega ključnega kazalnika uspešnosti;

27. pozdravlja, da so se institucije pozitivno odzvale na 90 od 117 predlogov za izboljšanje, ki jih je podal Evropski varuh človekovih pravic; ugotavlja, da so bili predlogi podani v 69 primerih, 52 od teh primerov pa je privedlo do tega, da so institucije sprejele ukrepe, s katerimi so izboljšale način dela; pozdravlja, da je enajst institucij doseglo 100-odstotno stopnjo skladnosti s predlogi za izboljšanje, stopnja skladnosti Komisije, na katero se je nanašalo največ primerov, pa je znašala 70,9 %;

28. ugotavlja, da je bilo v letu 2019 zabeleženih 2 171 pritožb (v primerjavi z 2 160 v letu 2018), da je bila obravnavana 2 201 nova zadeva (v primerjavi z 2 180 leta 2018) in da je bilo v pristojnosti Evropskega varuha človekovih pravic 871 zadev (leta 2018 jih je bilo 880); ugotavlja, da je Evropski varuh človekovih pravic na podlagi pritožb začel 456 novih preiskav (leta 2018 jih je bilo 482) in zaključil rekordnih 552 preiskav na podlagi pritožb (v primerjavi s 534 leta 2018), zaradi velike fluktuacije primerov pa je bilo v leto 2020 prenesenih le 117 preiskav (v leto 2019 jih je bilo prenesenih 222);

29. ugotavlja, da se je najbolj povečalo število pritožb o naslednjih kategorijah: spoštovanje temeljnih pravic, ustrezna uporaba diskrecijskih pravic (vključno s postopki kršitev), kultura storitev, preglednost in spoštovanje postopkovnih pravic; spodbuja varuhinjo, naj Parlamentu tudi v prihodnje poroča o priporočilih, ki jih je v zvezi s tem dala institucijam Unije;

30. navaja, da so rezultati preiskav, ki jih je Evropski varuh človekovih pravic zaključil leta 2019, naslednji: v 56 % obravnavanih primerov urad ni ugotovil nepravilnosti, v 33 % primerov je bila v celoti oziroma delno dosežena rešitev, v 5 % primerov niso bile upravičene nadaljnje poizvedbe, v 5 % so bile ugotovljene nepravilnosti ter dogovorjena ali delno dogovorjena priporočila, 0,9 % primerov pa se uvršča v kategorijo „drugo“;

31. ugotavlja, da je bilo v letnem poročilu notranjega revizorja za leto 2018 ugotovljeno, da so sistemi Evropskega varuha človekovih pravic za obvladovanje tveganj, kontrolo in upravljanje uspešni in učinkoviti ter dajejo razumno zagotovilo, da bo dosledno uresničeval kontrolne cilje, če bodo preostali ukrepi na področju upravljanja neprekinjenega poslovanja zaključeni; ugotavlja, da je varuhinja razvila sinergijo s Komisijo pri uporabi korporativnih orodij in/ali storitev za upravljanje človeških virov, finančno poslovodenje in računovodstvo, javno naročanje, upravljanje službenih poti in zaposlovanje; poziva varuhinjo, naj ga obvešča o vseh nadaljnjih ukrepih v zvezi z ukrepi na področju neprekinjenega poslovanja, ki so bili prestavljeni v naslednje leto;

32. ugotavlja, da se je varuhinja v svojem poročilu o nadaljnjem ukrepanju na podlagi razrešnice za proračunsko leto 2018 odzvala na postopek revizije statuta Evropskega varuha človekovih pravic; ugotavlja, da bo varuhinja po sprejetju nove uredbe, ki bo urejala njene naloge, ustrezno pregledala izvedbene določbe in v prihodnja letna poročila o dejavnostih vključila vse morebitne spremembe;

Preglednost

33. spominja na preiskavo na podlagi pritožb, v kateri je varuhinja zaprosila generalni sekretariat Sveta, naj skrbno beleži vse sestanke lobistov s predsednikom Evropskega sveta in/ali člani njegovega kabineta; se strinja z izjavo varuhinje, da bi se smeli člani predsednikovega kabineta s predstavniki interesnih skupin sestajati oziroma se udeleževati prireditev, ki jih organizirajo, samo, kadar so ti predstavniki registrirani v registru za preglednost;

34. želi ob tej priložnosti čestitati varuhinji, da je leta 2017 začela preiskavo (OI/2/2017) v zvezi s preglednostjo zakonodajnega dela Sveta, da bi državljanom omogočila lažje spremljanje zakonodajnega postopka Unije; pozdravlja, da je varuhinja pred kratkim pozitivno sprejela nove ukrepe Sveta v zvezi s preglednostjo, na primer proaktivno objavljanje poročil o napredku pri pogajanjih o osnutkih zakonov, kar je povsem v skladu s predlogi, ki jih je podala na podlagi preiskav; vseeno spominja na njeno mnenje, da bi si moral Svet še bolj prizadevati za preglednost, med drugim z objavo stališč držav članic, zakonodajnih dokumentov Sveta, vključno z zapisniki sej delovnih skupin, dokumentov iz trialogov in drugih prelomnih delovnih dokumentov; ceni predlog varuhinje za bolj sistematično in učinkovito obravnavo nekdanjih uslužbencev, ki so se zaposlili v zasebnem sektorju, oziroma zaposlovanja ljudi iz zasebnega sektorja v Komisiji;

35. je seznanjen še z enim dobrim primerom, namreč poročilom o skrajšanem postopku za primere dostopa javnosti in njegovem izvajanju; pozdravlja oceno, ki je pokazala, da se je zaradi skrajšanega postopka za trikrat skrajšalo obdobje, potrebno za obravnavo zadev v zvezi z dostopom do dokumentov;

36. ceni, da je bil dokončno pripravljen uporabnikom prijazen priročnik za obravnavo zadev, v katerem so dinamično in strnjeno, a vseeno celovito predstavljeni vsi postopki obravnave zadev;

37. pozdravlja, da varuhinja vse preiskave samodejno objavi na spletnem mestu urada, razen če je pritožnik izrecno zahteval zaupnost ali če primer vsebuje osebne podatke;

Digitalizacija, kibernetska varnost, varstvo podatkov

38. poziva varuhinjo, naj v okviru svoje politike digitalizacije še naprej razvija interakcijo med spletnim mestom in sistemom vodenja zadev, tako da poskrbi za samodejni uvoz informacij s spletne strani v sistem za upravljanje pritožb, s čimer bi pritožniku omogočili, da pritožbi, ki jo vloži prek spleta, priloži dodatno korespondenco, in poziva, naj se spletni račun uporablja za interakcijo s pritožnikom v celotnem postopku;

39. pozdravlja, da se varuhinja zaveda, kako pomembno je varstvo podatkov, in se zavezuje, da bo še bolj ozaveščala uporabnike o pomenu varstva podatkov v spletu; čestita ji za akcijski načrt iz leta 2018 za uresničevanje uredbe EU o varstvu podatkov, s katerim naj bi se institucije prilagodile novi zakonodaji, pa tudi za napredek pri izvajanju 24 ukrepov iz tega načrta v letu 2019; ceni uvedbo registra postopkov Evropskega varuha človekovih pravic in sodelovanja z Evropskim parlamentom;

40. pozdravlja, da varuhinja uporablja brezplačno odprtokodno programsko opremo za zunanjo in notranjo komunikacijo; ceni, da varuhinja priznava dodano vrednost odprtokodne programske opreme za povečanje preglednosti;

41. spodbuja varuhinjo, naj upošteva priporočila Evropskega nadzornika za varstvo podatkov za ponovna pogajanja o medinstitucionalnem sporazumu o licenciranju in pogodbi o izvajanju, ki so ju leta 2018 podpisali institucije Unije in podjetje Microsoft, da bi dosegli digitalno suverenost, preprečili vezanost na ponudnika in nezadosten nadzor ter zagotovili varstvo osebnih podatkov;

Komunikacija

42. pozdravlja, da je varuhinja v letu 2019 presegla zastavljene cilje na področju družbenih medijev; ugotavlja, da je dosegla 36 717 omemb na Twitterju (cilj je bil 20 000) in da se je število sledilcev na Twitterju z 22 600 ob koncu leta 2018 povečalo na 26 300 decembra 2019, kar je 16 % več; ugotavlja, da je bil najhitreje rastoči kanal Instagram, kjer se je ciljna publika med letom povečala za 47 %, in LinkedIn, kjer je varuhinjo spremljalo 21 % več sledilcev;

43. čestita varuhinji, da je novembra 2019 začel delovati novi intranet, SISTEO, za katerega se je leta 2018 začel izvajati projekt pregleda, z njim pa se je želelo olajšati posredovanje informacij in poenostaviti dostop do notranjih postopkov in orodij ter medinstitucionalnih aplikacij in platform; prav tako pozdravlja, da je bil decembra 2019 zaključen projekt ekstraneta evropske mreže varuhov človekovih pravic;

44. poudarja, kako pomembna je dobro delujoča mreža varuhov človekovih pravic, saj so pravo in politike Unije vse pomembnejši za vsakdanje življenje prebivalcev držav članic;

45. spominja, da je bila že drugič podeljena nagrada za dobro upravljanje, ki jo je uvedla varuhinja in pri kateri so glavne institucije Unije, pa tudi številne agencije in drugi organi, predlagale kar 54 navdihujočih projektov, kar kaže na veliko zanimanje med njimi; ugotavlja, da so nagrado za dobro upravljanje prejele ekipe Komisije, ki so pripravile pobudo Unije za zmanjšanje onesnaževanja s plastiko in ozaveščanje o tej težavi;

Okoljska razsežnost

46. pozdravlja prizadevanja varuhinje, da bi s konkretnimi ukrepi, na primer z obsežno uporabo videokonferenčne opreme za notranje in medinstitucionalne sestanke, zmanjšala svoj okoljski odtis, pri čemer je uspešno zmanjšala tudi število službenih potovanj; je seznanjen s politiko dela na daljavo, pri čemer gre za možnost, ki so jo izbrali številni uslužbenci (med krizo zaradi COVID-19 pa vsi) in ki omejuje individualni prevoz; spodbuja varuhinjo, naj nadaljuje ukrepe za zmanjšanje ogljičnega odtisa in naj posebno pozornost nameni energijski mešanici, ki jo uporabljajo institucije, s posebnim poudarkom na čistih in obnovljivih virih energije;

47. pozdravlja pobudo urada varuhinje za večjo uporabo javnih prevoznih sredstev s finančno podporo za letne vozovnice in z omejevanjem parkirnih prostorov za avtomobile.